

Sygn. akt III AUa 281/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 r. w Szczecinie

sprawy N. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o rentę rodzinną po inwalidzie wojskowym

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 lutego 2013 r. sygn. akt VI U 1273/12

1. oddała apelację,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz ubezpieczonej N. C. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSO del. Beata Górską SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Barbara Białecka

Sygn. akt III A Ua 281/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczona N. C. złożyła odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oddziału w G. z dnia 08.11.2012 roku. Ubezpieczona wniosła o przyznanie renty rodzinnej po inwalidzie wojskowym J. C..

Decyzją z dnia 08.11.2012 roku (znak decyzji (...)), Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił skarżącej prawa do renty rodzinnej po inwalidzie wojskowym. Powyższa decyzja została sporządzona w oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS nr (...) z dnia 25-10-2012 r.

Ubezpieczona wskazała, że od 1958 roku stwierdzono u jej zmarłego męża J. C. gruźlicę przewlekłą rozsianą płuca lewego. Choroba ta z czasem zaatakowała również prawe płuco. Początkowo nie zostało to schorzenie uznane za mające związek ze służbą wojskową. W wyniku postępowania odwoławczego w efekcie finalnym uznano w.w. schorzenie za mające związek ze służbą wojskową. Od 1958 roku zmarły małżonek skarżącej przebywał na rencie inwalidzkiej wojskowej i aż do śmierci pobierał świadczenia rentowe, które zostało uznane za mające związek ze służbą wojskową. Świadczenie to było wypłacane przez ZUS O/G.

W związku z powyższym, zdaniem ubezpieczonej, nie sposób się również zgodzić z treścią Orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS nr (...) z dnia 25.10.2012 r., będącej podstawą do wydania skarżonej decyzji, która stwierdza, iż nie ustala się związku śmierci J. C. ze służbą wojskową.

Od 1958 roku do daty śmierci J. C. przez cały czas korzystał z pomocy specjalistów pulmonologów i był pod stałym ich nadzorem. W 2008 r. nastąpił nawrót choroby, zastosowano późniejsze leczenie poprądkowe, jednakże wyniki spirometrii systematycznie pogarszały się.

Z tego względu, w ocenie ubezpieczonej, schorzenie na które cierpiał J. C. miało wyłącznie związek ze służbą wojskową.

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołania. Podniósł, że wobec orzeczonego przez komisję lekarską braku związku śmierci ubezpieczonego ze służbą wojskową, brak jest prawa do renty rodzinnej po inwalidzie wojskowym, którego niezdolność do pracy pozostawała w związku ze służbą wojskową.

Wyrokiem z dnia 13 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 8 listopada 2012 roku znak (...) w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej N. C. prawo do renty rodzinnej po inwalidzie wojskowym od 26 sierpnia 2012 roku. Wniosek o ustalenie wysokości renty rodzinnej przekazał organowi rentowemu do rozpoznania i zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonej kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczona N. C. (ur. (...)) oraz J. C. od dnia 14.08.1956r. byli małżeństwem. Dnia 26.08.2012r. J. C. zmarł. Od 28.01.1958r. otrzymywał rentę inwalidzką III grupy bez związku ze służbą wojskową, a następnie od 1.03.1962r. - III grupy w związku ze służbą wojskową. Od 01.10.1991r. w zbiegu z rentą ubezpieczony otrzymywał również emeryturę.

Od 01.01.2003r. J. C. pobierał rentę tytułem całkowitej niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową orzeczoną na stałe.

Ubezpieczona z wnioskiem o rentę rodzinną po zmarłym inwalidzie wojskowym J. C. wystąpiła w dniu 06.09. 2012r.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie okazało się uzasadnione. Sąd ten wskazał, że warunki nabycia prawa do renty rodzinnej po inwalidzie wojskowym określa ustawa z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz.U.2010.101.648).

Według Art. 43 ustawy - 1. Świadczenia określone w niniejszym rozdziale przysługują członkom rodziny:

1) żołnierza, który zmarł:

a) w czasie odbywania czynnej służby wojskowej lub

b) w ciągu 3 lat od zwolnienia ze służby wojskowej, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek chorób powstałych lub urazów doznanych w czasie odbywania służby wojskowej;

2) inwalidy wojskowego uprawnionego w chwili śmierci do renty inwalidzkiej.

2. Świadczenia przysługują również członkom rodziny żołnierza, który zginął w czasie pełnienia służby wojskowej. Prawo do tych świadczeń wygasa z upływem terminu, w którym najwcześniej mogło nastąpić uznanie żołnierza za zmarłego.

3. Za pozostającą w związku ze służbą wojskową uważa się śmierć, która nastąpiła wskutek przyczyn wymienionych w art. 32.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do członków rodzin osób wymienionych w art. 42.

Zgodnie z art. 44 w/w ustawy wdowa jest uprawnionym do renty rodzinnej członkiem rodziny i przysługuje jej renta rodzinna, gdy spełnia warunki do przyznania takiego świadczenia na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zdaniem Sądu I instancji, jak wynika z powyższych regulacji prawnych prawo do renty rodzinnej przysługuje wdowie, po inwalidzie wojskowym uprawnionym w chwili śmierci do renty „inwalidzkiej”, gdy spełnia ona warunki do przyznania takiej renty na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy jako bezsporne w sprawie przyjął, zarówno pozostawanie ubezpieczonej w związku małżeńskim ze zmarłym J. C. oraz jego uprawnienie do stałej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową w chwili śmierci. Z uwagi na to, że ubezpieczona miała ponad 50 lat w dacie śmierci męża, Sąd te uznał, że spełniała warunki do przyznania renty rodzinnej według przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 70 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 64 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin).

W związku z powyższym Sąd I instancji stwierdził, że ubezpieczona wykazała wszystkie wymagane prawem warunki do przyznania renty rodzinnej po inwalidzie wojskowym.

Sąd I instancji wskazał również na przepis art. 45 ustawy z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz.U.2010.101.648) zgodnie z którym, uprawnionym członkom rodziny przysługuje renta rodzinna, która wynosi miesięcznie dla jednej osoby 70 % podstawy jej wymiaru, w razie związku śmierci ze służbą wojskową.

Ubezpieczona zgłosiła żądanie ustalenia wysokości świadczenia na tym właśnie poziomie. W związku z tym, że zaskarżona decyzja nie zawiera rozstrzygnięcia w zakresie wysokości świadczenia, Sąd Okręgowy przekazał nowy wniosek do rozpoznania organowi rentowemu na podstawie art. 477¹⁰ § 2 kpc.

Zdaniem Sądu I instancji dopiero w postępowaniu o wysokość renty rodzinnej po inwalidzie wojskowym istotne w sprawie będzie ustalenie związku śmierci J. C. ze służbą wojskową. Z tego powodu Sąd oddalił wnioski dowodowe zmierzające do wykazania takiego związku w niniejszym postępowaniu.

Na zakończenie swych rozważań przywołał treść orzeczenia Sądu Najwyższego tj. postanowienia z dnia 23.11.2011 roku III Uz 26/11, gdzie zawarty jest pogląd, że prawo do renty rodzinnej jest uzależnione od ustalenia, czy dana osoba należy do kręgu osób uprawnionych oraz od tego, czy osoba, po której renta ma być przyznana została wymieniona w art. 43 ust. 1 i 2, a nie od tego czy śmierć członka rodziny, po którym renta ma być przyznana, nastąpiła w związku ze służbą wojskową, czy też bez takiego związku. Związek śmierci ze służbą wojskową nabiera zaś znaczenia dopiero na etapie obliczenia wysokości świadczenia. Jak wynika bowiem z tabeli stanowiącej część powołanego przepisu, w przypadku stwierdzenia związku śmierci ze służbą wojskową renta rodzinna wynosi miesięcznie (gdy uprawnioną jest jedna osoba) 70% podstawy wymiaru, a w sytuacji gdy związek taki nie zostanie potwierdzony - 60% podstawy wymiaru. Związek śmierci ze służbą wojskową nie decyduje o prawie do renty rodzinnej (nie stanowi przesłanki nabycia prawa do tego świadczenia), lecz o jej wysokości (...).

O wysokości kosztów Sąd orzekł mając na uwadze § 12 ust.2 w zw. z § 2 ust.1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 13 lutego 2013r. sygn. akt VIU 1273/12 wniósł organ rentowy.

Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił mu:

- naruszenie prawa materialnego art. 43 ust. 1 pkt. 2 i ust.3 w związku z art.32 ust. 1 ustawy z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych i ich rodzin, przez przyjęcie, że dla ustalenia prawa do renty rodzinnej po zmarłym inwalidzie wojskowym nie ma znaczenia ustalenie związku jego śmierci ze służbą wojskową. Podnosząc powyższy zarzut wniósł:

- 1) o zamianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania - ewentualnie;
- 2) o uchylenie zaskarżonego wyroku przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia.

W ocenie organu rentowego stanowisko Sądu pierwszej instancji jest bezzasadne. Zgodnie z art. 43. ust.1 i ust. 3 ustawy z dnia 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin świadczenia określone w niniejszym rozdziale przysługują członkom rodziny: 1) żołnierza, który zmarł w czasie odbywania czynnej służby wojskowej lub w ciągu 3 lat od zwolnienia ze służby wojskowej, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek chorób powstałych lub urazów doznanych w czasie odbywania służby wojskowej; 2) inwalidy wojskowego uprawnionego w chwili śmierci do renty inwalidzkiej. Podał również, że za pozostającą w związku ze służbą wojskową uważa się śmierć, która nastąpiła wskutek przyczyn wymienionych w art. 32. Ten ostatni artykuł stanowi, że za inwalidztwo pozostające w związku ze służbą wojskową uważa się takie inwalidztwo, które powstało na skutek:

- 1) wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej w rozumieniu przepisów o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową;
- 2) chorób zakaźnych panujących w miejscu służbowego pobytu żołnierza;
- 3) chorób powstałych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej;
- 4) istotnego pogorszenia stanów chorobowych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej.

Mając na uwadze powołane powyżej przepisy organ rentowy stwierdził, że warunkiem przyznania prawa do renty rodzinnej po inwalidzie wojskowym jest stwierdzenie w postępowaniu o przyznanie tego prawa czy śmierć inwalidy wojskowego nastąpiła wskutek przyczyn wymienionych w art.32 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin. Niezbędne jest więc ustalenie związku przyczynowego w jakim pozostaje śmierć ubezpieczonego (inwalidy wojskowego) ze służbą wojskową.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny w pełni podzielił bowiem i przyjął jako własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, jak również rozważania prawne skłaniające tenże Sąd do oddalenia odwołania od zaskarżonej decyzji, nie znajdując przy tym podstaw do uznania słuszności zarzutów apelacji stanowiącej jedynie polemikę z prawidłowymi i wnikliwie uzasadnionymi motywami zapadłego orzeczenia.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia – sporną w tej sprawie było ustalenie czy przy ustalaniu prawa do renty rodzinnej po inwalidzie Wojkowym koniecznym jest zbadanie związku śmierci męża ubezpieczonej ze służbą wojskową.

W ocenie Sądu Apelacyjnego na szczególną aprobatę zasługuje konstatacja Sądu Okręgowego, że ubezpieczona spełnia wszystkie konieczne przesłanki do nabycia prawa do renty rodzinnej po inwalidzie wojskowym. W dacie śmierci męża miała bowiem ukończone 50 lat i spełniała warunki do otrzymania renty rodzinnej zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zaakcentowania wymaga również, że zgodnie z art. 43 ustawy z 29 maja 1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin renta rodzinna przysługuje członkom rodziny żołnierza, który zmarł w czasie odbywania czynnej służby wojskowej lub w ciągu 3 lat od zwolnienia ze służby wojskowej ale również członkom rodziny inwalidy wojskowego uprawnionego w chwili śmierci do renty inwalidzkiej.

Uwzględniając okoliczność, że mąż ubezpieczonej od 1 marca 1962r. był uprawniony do renty inwalidzkiej w związku ze służbą wojskową, to doszło do wypełnienia dyspozycji normy zawartej w art. 43 ust.1 pkt. 2 w.w. ustawy.

Zatem należało uznać, że organ rentowy po otrzymaniu wniosku ubezpieczonej o prawo do renty rodzinnej po inwalidzie wojskowym, przedwcześnie badał związek śmierci ze służbą, tym samym niezasadnie odmówił N. C. prawa do dochodzonego świadczenia.

Sąd Apelacyjny w całości aprobuje stanowisko Sądu I instancji, że związek śmierci ze służbą wojskową nie decyduje o prawie do renty rodzinnej, lecz o jej wysokości. Mając zatem powyższe na uwadze słusznie Sąd przyjął, że organ rentowy nie wydał decyzji w przedmiocie wysokości świadczenia zatem koniecznym stało się przekazanie wniosku ubezpieczonej na podstawie art. 477¹⁰§2 kpc organowi rentowemu.

Zarzuty apelującego są nieuzasadnione, a ponieważ brak jest też innych podstaw do wzruszenia trafnego rozstrzygnięcia Sądu I instancji, które Sąd Odwoławczy bierze pod rozwagę z urzędu - apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c. należało oddalić.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349 ze zm.).

SSO del. Beata Górka SSA Zofia Rybicka Szkibieli SSA Barbara Białecka